

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

dokument opracowany w ramach projektu

„www.praktyki.wh.umcs. Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Opracowała

Agnieszka Kudła, Koordynator Projektu

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

Spis treści:

Wstęp

1. Geneza

1.1. Rola Partnerów

1.2. Strategia współpracy w ramach partnerstwa w świetle dokumentów strategicznych (POKL, Strategia Lizbońska)

1.3. Odniesienia dokumentów strategicznych do współpracy Partnerskiej

2. Metodologia opracowania Strategii

3. Partnerzy

3.1. Obecna sieć partnerska UMCS

3.2. Szczegółowe uzasadnienie wyboru Partnerów

4. Analiza strategiczna

4.1. SWOT

5. Wyzwania strategiczne

5.1. Obszary rozwojowe

5.2. Wizja

5.3. Misja

5.4. Cel strategiczny

5.5. Cele operacyjne

6. Model wdrażania i instrumenty finansowania realizacji Strategii

6.1. Struktury instytucjonalne i organizacyjne

6.2. Źródła finansowania

7. Monitoring i ewaluacja wraz ze wskaźnikami realizacji celów

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

WSTĘP

Uniwersytety pełnią rolę akceleratora dokonujących się przemian natury ekonomicznej, technologicznej czy społecznej. Dzięki realizowanym przez siebie różnorodnym funkcjom mogą wpływać na rozwój regionu, w którym są zlokalizowane, w sposób pasywny bądź aktywny. Ten pierwszy rodzaj oddziaływania polega na kreowaniu bezpośredniego i pośredniego wzrostu zatrudnienia w regionie. Z kolei działanie aktywne ma na celu zdynamizowanie procesów rozwoju regionalnego, poprzez podnoszenie umiejętności społeczności lokalnej, jej innowacyjności oraz aspiracji edukacyjnych¹. Wykorzystywane do tego instrumentarium obejmuje nie tylko oferowanie nowoczesnych programów kształcenia, ale również budowanie powiązań partnerskich, np. w ramach zawiązywanych konsorcjów edukacyjno-badawczych.

Celem dokumentu jest ukazanie, w jaki sposób ośrodki akademickie mogą wykorzystywać potencjał, którym dysponują, zwiększając tym samym swoją przewagę na konkurencyjnym rynku usług edukacyjnych. Aktywne uczestnictwo w kreowaniu gospodarki opartej na wiedzy pozwala uniwersytetom na wzmocnienie posiadanej przez nie pozycji, a ich absolwentom na realizację konkretnych zamierzeń.

Wiedza może stanowić źródło trwałej przewagi konkurencyjnej danego podmiotu, pod warunkiem że jej zakres będzie się stale rozrastał - dzięki użytkowaniu oraz nieustannemu adaptowaniu do nowych okoliczności. Miejscami wytwarzającymi klimat sprzyjający procesowi uczenia się, a co się z tym wiąże - generowania wiedzy oraz jej wykorzystania, są ośrodki akademickie oraz badawcze, które aktywnie wpisują się w proces kreowania gospodarki opartej na wiedzy (GOW). To właśnie ona decyduje o tworzeniu wartości dodanej w skali makro, ale również może przyczyniać się do występowania nierówności natury społecznej, związanych z nierównomiernym rozmieszczeniem potencjału intelektualnego.

Współczesne uniwersytety są motorem przemian technologicznych i zajmują istotne miejsce w procesie rozwoju ekonomicznego na szczeblu lokalnym, a nawet narodowym. Dokonujące się na przestrzeni wieków zmiany w ich otoczeniu makroekonomicznym doprowadziły do wystąpienia różnic w sposobach funkcjonowania uniwersytetów tradycyjnych (zakładanych w XII wieku) i ich młodszych odpowiedników (datowanych na wiek XIX), określanych mianem uniwersytetów nowoczesnych (tabela 1).

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

Tabela 1. Czynniki wyróżniające nowoczesny i tradycyjny uniwersytet

	NOWOCZESNY UNIwersYTET (zwany również uniwersytetem technologicznym)	TRADYCYJNY UNIwersYTET(zwany również uniwersytetem badawczym)
HISTORIA / GENEZA	<ul style="list-style-type: none"> • początki sięgają XIX wieku • geneza tkwi w instytutach technicznych, szkołach handlowych, rękodzielniczych, mechanicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • początki sięgają XII wieku • długowiekowa tradycja uniwersytecka
PUNKT CIĘŻKOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> • nacisk na proces nauczania oraz uczenia się • praktyka zawodowa, zwiększanie poziomu zatrudnienia wśród absolwentów 	<ul style="list-style-type: none"> • nacisk na działalność badawczą • teoria, tworzenie wiedzy, działalność społeczna
STUDENCI (ODBIORCY USŁUGI EDUKACYJNEJ)	<ul style="list-style-type: none"> • średnia wieku: 28 lat • duże doświadczenie zawodowe • znaczący odsetek studentów/-ek zdobywających wiedzę specjalistyczną 	<ul style="list-style-type: none"> • średnia wieku: 23 lata • duży odsetek absolwentów szkół średnich • mały odsetek studentów/-ek zdobywających wiedzę specjalistyczną
PROGRAMY NAUCZANIA	<ul style="list-style-type: none"> • kursy specjalistyczne, podnoszące umiejętności zawodowe • studia podyplomowe • słuchacz dokonuje wyboru kursu na podstawie analizy potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • kształcenie ogólne • wszystkie stopnie naukowe: studia licencjackie, magisterskie, doktoranckie • sekwencyjność zdobywania stopni naukowych
DZIAŁALNO ŚĆ BADAWCZA	<ul style="list-style-type: none"> • badania aplikacyjne • transfer technologii 	<ul style="list-style-type: none"> • badania podstawowe • wiedza teoretyczna
NAUCZANIE	<ul style="list-style-type: none"> • zorientowane na studenta/-kę • edukacja praktyczna nastawiona na współpracę ze studentem/-ką • zorientowane na zdobycie umiejętności praktycznych i prowadzenie działalności badawczej 	<ul style="list-style-type: none"> • zorientowane na wykładowcę • edukacja teoretyczna • zorientowane na działalność badawczą
GRUPY INTERESU	<ul style="list-style-type: none"> • sektor przemysłowy (pracownicy) • kształcenie specjalistów i wykonawców zawodów jutra • wspólnota 	<ul style="list-style-type: none"> • społeczeństwo • kształcenie w zawodach tradycyjnych
STYL / CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> • innowacyjność • reagowanie na popyt na rynku pracy • związek z regionem, w którym jest zlokalizowany 	<ul style="list-style-type: none"> • konserwatywność • tradycyjność • niezależność

Źródło: University Research Management: Developing Research in New Institutions, OECD, Paryż 2005

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

Cechą wyróżniającą uniwersytet, czy to badawczy, czy technologiczny, jest jego rola w kreowaniu wiedzy. Społeczeństwo oparte na wiedzy do nieustannego rozwoju potrzebuje permanentnego zachodzenia takich procesów, jak: tworzenie nowej wiedzy, jej transfer poprzez działalność edukacyjną i szkoleniową, rozprzestrzenianie za pośrednictwem technologii informacyjnych oraz wykorzystanie w postaci adaptowania do nowoczesnych rozwiązań przemysłowych. W jądrze każdej z tych współlistniejących faz znajduje się miejsce dla uniwersytetu i to m.in. świadczy o jego fenomenie. Na tej płaszczyźnie rola uniwersytetów pozostaje jedną z ważniejszych, gdyż zarówno kreowanie wartości dodanej, jak i zwiększanie bogactwa jest ściśle powiązane z procesem generowania wiedzy.

W tym miejscu wyłaniają się dwa obszary działalności uczelni wyższych, które mogą przyczynić się do zacieśnienia ich współpracy z sektorem gospodarki. Pierwszym z nich jest edukacja i szkolenia, natomiast drugim - badania i doradztwo. Aby dostosować się do stale zmieniających się warunków na rynku pracy, uczelnie muszą zmodyfikować własne programy kształcenia studentów/-ek i dążyć do tego, by ewoluowały one w kierunku nowoczesności (tab. 2).

Tabela 2. Charakterystyka tradycyjnego oraz nowoczesnego programu kształcenia

TRADYCYJNY PROGRAM	NOWOCZESNY PROGRAM
Program nauczania zorientowany na:	Program nauczania zorientowany na:
• wiedzę ogólną	• wiedzę użytkową (jak coś zrobić)
• komunikację pisemną	• Komunikację ustną
• kształcenie personalne	• kształcenie interpersonalne
• kształcenie wewnętrzne	• kształcenie zewnętrzne
• zdobycie umiejętności podstawowych	• zdobycie umiejętności specjalistycznych
• myślenie	• podejmowanie działań i decyzji
• generowanie problemów	• rozwiązywanie problemów
• rozumienie	• zdobywanie informacji
• wyjaśnianie pojęć	• definiowanie problemów
• przekazywanie wiedzy teoretycznej	• wymianę doświadczeń
• uczenie oparte na twierdzeniach	• uczenie eksperymentalne

Źródło: R. Barnett, G. Parry, K. Coate, Conceptualising Curriculum Change, "Teaching in Higher Education" 2001, t. 6, nr 4, s. 437

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

Usługa edukacyjna w coraz większym stopniu powinna być dostosowana do zapotrzebowania kreowanego przez rynek. Stąd wprowadzane w niej zmiany powinny opierać się m.in. na przyznawaniu większego znaczenia wiedzy praktycznej, zdobywanej w trakcie bezpośredniej współpracy studenta/-ki z przyszłymi pracodawcami. Ogólna wiedza teoretyczna, przekazywana studentom/-kom w trakcie wykładów i konwersatoriów, powinna stać się bazą dla (uruchamianych w ramach zajęć profilowanych) cykli intensywnych szkoleń zawodowych, prowadzonych przez praktyków życia gospodarczego czy politycznego. Taka działalność doskonale wpisuje się w jedno z podstawowych założeń Strategii Lizbońskiej, promującej rozwój przedsiębiorczości i powiązanej z nią innowacyjności w celu budowy gospodarki opartej na wiedzy, z wykształconym i adaptowalnym do zmian społeczeństwem.

W procesie rozwoju społeczno-gospodarczego czynnikiem, który na przestrzeni ostatnich lat istotnie zyskał na znaczeniu, jest kapitał ludzki. Definiowany jest on jako potencjał, zasób nagromadzony w ludziach w postaci kwalifikacji, wiedzy specjalistycznej, umiejętności i doświadczenia.

Prognoza trendów do 2020 r. w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego pokazuje, że kluczową determinantą zmian ilościowych i jakościowych cech kapitału ludzkiego będą zmiany demograficzne. Zmiany te są już zauważalne na wszystkich szczeblach edukacji, począwszy od podstawowej, a skończywszy na szkolnictwie wyższym. System edukacji szkolnej opiera się na licznych placówkach oświatowych różnego rodzaju. W przypadku większości poziomów kształcenia obserwujemy spadek liczby uczniów. Obecnie Polska jest w fazie niżu demograficznego, w konsekwencji mniejsza liczba uczniów wymusza konieczność konsolidacji lub likwidacji niektórych placówek oświatowych. Problem rozwoju kapitału ludzkiego porusza dokument Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, który także wskazuje 21 głównych wyzwań rozwojowych w obszarze kapitału ludzkiego.

Jedną z największych w Polsce szkół wyższych jest działający od 1944 r. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Uczelnia prowadzi obecnie działalność naukowo-badawczą w ramach jedenastu wydziałów. W roku akademickim 2011/2012 UMCS posiadał 25 192 studentów/-ek oraz 8 795 absolwentów. Uniwersytet kształci swoich studentów/-ek na studiach pierwszego i drugiego stopnia, jednolitych magisterskich, podyplomowych i doktoranckich. Tworzone są również studia o charakterze indywidualnym i interdyscyplinarnym. W ramach 11 wydziałów istnieje 51 kierunków i ponad 200 specjalności. UMCS posiada bogatą ofertę

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

studiów podyplomowych (ponad 50 kierunków). Prowadzi również studia podyplomowe w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. UMCS w Lublinie ukończyło blisko 180 tys. absolwentów. Stopnie naukowe zdobyło tutaj 3,5 tys. doktorów i ponad 700 doktorów habilitowanych. Potencjał naukowo-badawczy i dydaktyczny uczelni to 458 profesorów i doktorów habilitowanych, 1 250 doktorów i asystentów.

Występujący niż demograficzny powoduje zmniejszenie liczby chętnych do studiowania, a tym samym może doprowadzić do zubożenia kapitału intelektualnego. Tendencją globalną jest wzrost migracji młodych ludzi, poszukujących w innych krajach (na innych kontynentach) korzystniejszych ofert studiów wyższych.

Intensyfikacja współpracy partnerskiej pomiędzy uniwersytetami a otoczeniem zewnętrznym, jest jednym z warunków zwiększania potencjału innowacyjnego edukacji. Należy zatem dążyć do wzmocnienia pozycji ośrodków akademickich w obszarze badań kształcenia. Można to uczynić m.in. za pośrednictwem inicjatyw dostępnych w ramach zewnętrznych środków pomocowych.

Postępująca globalizacja wymusza na instytucjach szkolnictwa wyższego intensyfikację wysiłków, mających na celu tworzenie nowoczesnej oferty odpowiadającej potrzebom odbiorców (zarówno studentów/-ek, jak i kadry profesorskiej). Ośrodki uniwersyteckie, dysponując szerokim instrumentarium koncentrującym się na stałym podnoszeniu jakości procesu kształcenia oraz efektywności działalności badawczej, są instytucjami aktywnie wspierającymi rozwój współczesnych społeczeństw.

Wyzwania, które przynosi rzeczywistość generują potrzebę położenia nacisku na kształcenie pedagogów i nauczycieli przygotowanych merytorycznie, dydaktycznie i praktycznie do kształcenia dzieci. Strategia współpracy Wydziału Humanistycznego UMCS z organami prowadzącymi szkołę ma na celu sprostać temu wymaganiu.

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

1 GENEZA

Strategia współpracy pomiędzy Wydziałem Humanistycznym UMCS a organami prowadzącymi szkołę została wypracowana jako podsumowanie nawiązanej współpracy podczas realizacji projektu „www.praktyki.wh.umcs. Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS”. Projekt „www.praktyki.wh.umcs. Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS” jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia, Poddziałanie 3.3.2 Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli.

Zobowiązania stron określone w niniejszym dokumencie są wynikiem wspólnych działań podejmowanych w czasie realizacji projektu. Wychodzą one naprzeciw oczekiwaniom zarówno szkolnych i uczelnianych opiekunów/-ek praktyk

Analizy przeprowadzone przed realizacją projektu jednoznacznie wskazywały na brak aktywnej współpracy organów prowadzących szkołę ze środowiskiem akademickim w zakresie realizacji praktyk pedagogicznych.

Celem tego dokumentu jest określenie wspólnych przyszłych działań i zadań, które będą miały na celu wypracowanie formy współpracy między uczelnią a organami prowadzącymi szkół oraz samymi szkołami uczestniczącymi w realizacji praktyk pedagogicznych.

Precyzyjne wskazanie obszarów wzajemnej współpracy oraz określenie zadań każdej ze stron – sygnatariuszy strategii przyczyni się do podniesienia jakości kształcenia praktycznego przyszłych nauczycieli/-ek w czasie realizacji praktyk pedagogicznych.

Nauczyciele sygnalizują konieczność zmiany obecnego systemu praktyk zarówno od strony merytorycznej (w tym konieczność własnego doszkolenia) jak i od strony finansowej. Stałe zmniejszanie funduszy na kształcenie nauczycieli skutkuje sytuacją w której Wydział Humanistyczny opuszczają studenci niewystarczająco przygotowani do zawodu nauczyciela.

Celem głównym projektu było podniesienie poziomu realizacji praktyk pedagogicznych przez studentów/-ek Wydziału Humanistycznego.

Cele szczegółowe:

1. Opracowanie nowych programów praktyk pedagogicznych dla studentów/-ek Wydziału Humanistycznego zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli w Polsce i krajach Unii

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

Europejskiej.

2. Podniesienie kompetencji merytoryczno-metodycznych przez nauczycieli/-ek – opiekunów/-ek praktyk i dostosowanie wiedzy do wymagań stawianych przez nową podstawę programową.

3. Zapoznanie studentów/-ek z najnowszymi metodami wychowawczymi i nauczania.

4. Włączenie nowoczesnych technologii i innowacyjnych pomocy naukowych do procesu dydaktycznego związanego z organizacją i przebiegiem praktyk pedagogicznych.

5. Wypracowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie organizacji praktyk pedagogicznych.

6. Nawiązanie stałej współpracy Wydziału Humanistycznego ze szkołami i z organami prowadzącymi szkoły.

Powyższe cele realizowane były przez cały okres trwania projektu, tj. w latach 2010-2014.

1.2. Działania realizowane w ramach projektu

Do udziału w projekcie zostali zaproszeni studenci/-tka Wydziału Humanistycznego UMCS – łącznie przystąpiło do projektu 2 321 studentów/-ek. Aby w sposób kompleksowy zrealizować planowane wsparcie nawiązano współpracę z 175 szkołami i placówkami edukacyjnymi oraz przeszkolono 748 nauczycieli/-ek – opiekunów/-ek praktyk z ramienia szkół i placówek oświatowych.

W trakcie szkoleń zrealizowanych w projekcie nauczyciele/-ki zostali wyposażeni w umiejętności niezbędne do sprawowania funkcji opiekunów/-ek praktyk oraz podnieśli wiedzę teoretyczną i praktyczną z zakresu różnych dziedzin humanistycznych. Szkolenia wzbogacone były modułami z zakresu równości szans płci, moduł ‘Stereotypy płciowe w edukacji’.

Studenci/-tka uczestniczący w projekcie odbywali zaplanowane praktyki pedagogiczne, których celem było przygotowanie do zawodu nauczyciel/-ki przez wzbogacenie procesu dydaktycznego, realizowanego w trakcie studiów, o wiedzę i doświadczenie zdobyte w miejscu odbywania praktyk.

Dzięki wsparciu środków z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:

1. Opracowano wspólnie z nauczycielami/-kami i ekspertami innowacyjną koncepcję praktyk pedagogicznych, które zostały włączone do procesu dydaktycznego.
2. Podniesiono kompetencje 478 nauczycieli/-ek – opiekunów/-ek praktyk dzięki przeprowadzeniu 90-cio godzinnego szkolenia również w formie on-line.

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

3. Przygotowano interaktywny kurs samokształcenia mentora.
4. Podniesiono kompetencje 2 321 studentów/-ek w zakresie pracy z uczniem w sytuacjach szkolnych.
5. Zacieśniono współpracę ze szkołami i organami prowadzącymi szkoły. Podpisano w ramach projektu porozumienia o współpracy ze 175 szkołami i placówkami edukacyjnymi.
6. Przygotowano publikację monograficzną dobrych praktyk związanych z realizacją projektu które umożliwią kolejnym rocznikom korzystanie z dorobku projektu.
7. Uruchomiono Platformę Edukacyjną, będącą interaktywną przestrzenią samodoskonalenia zawodowego nauczycieli/-ek i studentów/-ek.

Pozytywne rezultaty projektu były możliwe do realizacji dzięki ścisłej współpracy z Partnerami projektu.

1.2 Rola Partnerów

Czynnikiem inspirującym tworzenie Strategii Współpracy było m.in. skuteczne wdrożenie celów i założeń projektu realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia, Podziałanie 3.3.2 Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli, we współpracy z Gminą Lublin, Gminą Świdnik, Starostwem Powiatowym w Kraśniku, Starostwem Powiatowym w Lubartowie.

Na mocy zawartych porozumień w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Partnerów studenci Wydziału Humanistycznego UMCS odbywali praktyki studenckie. Gmina Lublin, Gmina Świdnik, Starostwo Powiatowe w Kraśniku, Starostwo Powiatowe w Lubartowie aktywnie uczestniczyły w realizacji celów projektu i wszystkich realizowanych działaniach

1.3 Odniesienia dokumentów strategicznych do współpracy Partnerskiej

Dodatkowo podczas tworzenia niniejszej Strategii uwzględniono:

- *Strategia rozwoju UMCS* przyjęta UCHWAŁA Nr XXII–40.11/12 Senatu Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie z dnia 23 maja 2012 r. w sprawie strategii rozwoju Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, która jest oficjalnym dokumentem zawierającym zapis zamierzeń władz Uczelni oraz wynikających z nich zadań dla

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

poszczególnych Wydziałów. Strategia nie jest spisem wszelkich działań realizowanych przez UMCS, lecz prezentuje zakres pożądanych zmian, uznanych za kluczowe dla rozwoju uczelni.

- Uchwała Nr XXII – 12.03/09 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia,

Zarządzenie Nr 17/2012 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 23 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowych zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

2 METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII

Prace nad Strategią rozpoczęły się już podczas przygotowania wniosku o dofinansowanie. Następnie w czasie trwania projektu odbywały się posiedzenia Grup Sterujących podczas których rozważano kierunki i wizję dalszej współpracy po zakończeniu realizacji projektu.

- szczegółowe zapoznanie się z bieżącą sytuacją oświatową w Gminach partnerskich
- podsumowanie dotychczasowych relacji partnerskich i projektowych;
- omówienie oczekiwań każdego z Partnerów wobec współpracy z UMCS
- zdefiniowanie problemów mogących być wyzwaniem współpracy na płaszczyźnie oświatowej na lata 2014–2020;
- określenie potencjalnych działań do realizacji w latach 2014–2020;
- przeprowadzenie dyskusji na temat możliwych instrumentów finansowania wspólnych działań.

Po zgromadzeniu danych i opisanu pierwszej wersji Strategii odbywały się posiedzenia konsultacyjne z przedstawicielami partnerów oraz UMCS. Cały dokument tworzony był w procesie partycypacyjnym, a sam fakt jego powstania jest unikalny zarówno na poziomie lokalnym, krajowym, jak i europejskim.

Pierwsza część Strategii opisuje obecny stan rzeczy, szczególnie w zakresie potencjału strategicznego oraz dotychczasowych doświadczeń współpracy. Przeprowadzono następnie analizy strategiczne – pierwszą metodą SWOT, wyodrębniającą mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia dla dalszej współpracy w ramach partnerstwa. Przedstawiono także analizę BCG obecnego potencjału współpracy UMCS z poszczególnymi partnerami. Wreszcie określono wizję współpracy i cele Strategii, opisano modele wdrażania założeń współpracy, a także instrumenty finansowe niezbędne do realizacji wypracowanych wspólnie, w ramach posiedzeń grup roboczych, pomysłów współpracy z partnerami.

W skład zespołu pracującego nad stworzeniem Strategii wchodziłi eksperci i przedstawiciele z ramienia UMCS oraz partnerów.

2.1 Obecna sieć partnerska

Współpraca z otoczeniem od zawsze była dla UMCS jednym z priorytetów polityki rozwojowej uczelni. Jedną z form takiej współpracy jest tworzenie trwałych partnerstw, co umożliwia wymianę doświadczeń oraz najlepszych praktyk we wszelkich dziedzinach.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

Częstym kryterium utrwalania relacji partnerskich są wzajemne kontakty oraz wspólne działania na rzecz podnoszenia potencjału regionu w obszarze kształcenia i edukacji.

Formy i zakres współpracy Wydziału Humanistycznego z otoczeniem zewnętrznym.

- 1) Poszczególne instytuty/jednostki zawierają umowy patronackie ze szkołami średnimi.
- 2) Poszczególne instytuty/jednostki zawierają umowy o współpracę z:
  - Kuratorium Oświaty w Lublinie;
  - instytucjami kultury;
  - władzami Lublina, województwa lubelskiego i innych jednostek samorządowych;
  - urzędami Konsularnymi Ukrainy i Białorusi w zakresie zadań promujących idee rozwoju współpracy dwustronnej;
  - podmiotami gospodarki.
- 3) Pracownicy Wydziału Humanistycznego uczestniczą w organizacji:
  - olimpiad przedmiotowych;
  - konkursów skierowanych do uczniów;
  - uroczystości organizowanych przez instytucje państwowe, samorządowe i prywatne.

Udział otoczenia zewnętrznego w opracowaniu programów kształcenia jest realizowany poprzez:

- 1) Udział przedstawicieli w komisjach programowych;
- 2) Opracowywanie programów praktyk w porozumieniu z przedsiębiorstwami, instytucjami edukacyjnymi, kulturalnymi i mediami.

Udział otoczenia zewnętrznego w realizacji procesu kształcenia realizowany jest poprzez:

- 1) Prowadzenie wybranych zajęć przez specjalistów posiadających doświadczenie zawodowe w zakresie realizowanych treści kształcenia;
- 2) Współpracę w zakresie odbywania praktyk studenckich.

Sposoby weryfikacji współpracy z otoczeniem zewnętrznym uczelni.

- 1) Ustalenie odsetka absolwentów odpowiadających na pytania, Biura Karier UMCS, dotyczące ich kariery zawodowej.
- 2) Określenie liczby pracowników Wydziału Humanistycznego biorących udział w targach edukacyjnych we współpracy z Centrum Promocji UMCS.

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

3) Ustalenie liczby prac dyplomowych i badawczych o tematyce zgłoszonej przez pracodawców. Informacje gromadzą dyrektorzy Instytutów/Jednostek i przekazują dziekanowi Wydziału.

4) Ustalenie udziału zajęć prowadzonych przez praktyków w zajęciach ogółem. Informacje gromadzą dyrektorzy Instytutów/Jednostek i przekazują dziekanowi Wydziału.

5) Prowadzenie ewidencji umów ze szkołami z którymi Wydział ma umowy patronackie. Informacje gromadzą dyrektorzy Instytutów/Jednostek i przekazują dziekanowi Wydziału.

6) Prowadzenie ewidencji umów z firmami i instytucjami publicznymi. Informacje gromadzą dyrektorzy Instytutów/Jednostek i przekazują dziekanowi Wydziału.

Warto wspomnieć, iż powyższe zestawienia nie odzwierciedlają w sensie geograficznym przestrzeni międzynarodowej współpracy UMCS. Z wieloma Partnerami UMCS utrzymuje wysoki poziom kooperacji lub dopiero nawiązuje kontakty, jednak ich sformalizowanie wymaga czasu i opiera się na wieloletnim budowaniu relacji na bazie doświadczeń zdobytych w trakcie wspólnie zrealizowanych inicjatyw, projektów oraz na ciągłym podtrzymywaniu kontaktów oficjalnych i osobistych.

2.2 Szczegółowe uzasadnienie wyboru Partnerów

W toku wewnętrznych dyskusji i uzgodnień z miastami skład listy partnerów Strategii ustalono według następujących kryteriów:

- dotychczasowa współpraca partnerska,
- pozytywne doświadczenia w realizacji wspólnych projektów,
- deklarowana obustronna wola zintensyfikowania współpracy rozwojowej,
- bogactwo i różnorodność tematyczna współpracy partnerów,
- wspólna wizja celów i priorytetów współpracy.

Priorytetowym kierunkiem współpracy UMCS jest realizacja projektów w ramach partnerstwa w zakresie rozwoju usług edukacyjnych. Ze strategii UMCS Budowanie trwałych więzi pomiędzy UMCS a otoczeniem poprzez informowanie społeczeństwa o interesujących obszarach badań naukowych, autopromocja, kontakt ze szkołami, udział w kształceniu ustawicznym, Poprawa jakości kształcenia poprzez Dopasowanie oferty dydaktycznej do potrzeb rynku pracy w regionie, Poprawa organizacji procesu kształcenia, Zwiększenie udziału praktyków w kształceniu studentów/-ek , Pozyskiwanie nowych partnerów do współpracy

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

(szkoły, instytucje kulturalne i oświatowe, samorządy lokalne, stowarzyszenia, podmioty gospodarcze itp.) rozwój współpracy ze szkołami partnerskimi w ramach umów o współpracy, Rozwijanie kontaktów ze szkolnictwem średnim.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

4 ANALIZA STRATEGICZNA

4.1 SWOT

<ul style="list-style-type: none"> • Analiza SWOT • roli UMCS jako lidera współpracy edukacyjnej w ramach partnerstwa terytorialnego w regionie 	
<ul style="list-style-type: none"> • MOCNE STRONY 	<ul style="list-style-type: none"> • SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • tradycje współpracy z Gminami/Powiatami w regionie; • położenie geograficzne (łatwy kontakt z partnerami); • stale rozwijająca się sieć sprawdzonych partnerów z sektora publicznego, pozarządowego, naukowego; • umiejętność dzielenia się doświadczeniem; • skuteczna realizacja projektów; • ośrodek akademicki przyciągający studentów/-ek i pracodawców z innych regionów 	<ul style="list-style-type: none"> • nieokreślone formy/metody finansowania wspólnych przedsięwzięć; • niedostateczna świadomość wśród pracowników UMCS i partnerów potrzeby budowania relacji
<ul style="list-style-type: none"> • SZANSE 	<ul style="list-style-type: none"> • ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • perspektywa finansowa 2014-2020 w ramach nowego okresu programowania; • możliwość zdyskontowania korzyści wynikających z intensywnej współpracy; budowanie partnerstw międzysektorowych 	<ul style="list-style-type: none"> • niestabilność systemowa (rotacja władz); • oparcie współpracy wyłącznie na środkach pomocowych;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

5 WYZWANIA STRATEGICZNE

5.1 Obszary rozwojowe

Mając na uwadze uwarunkowania wynikające z otoczenia i sytuację społeczno-gospodarczą uczelni, a także jej atuty oraz wyzwania przed nią stojące, w Strategii UMCS zdefiniowano główne Obszary Rozwojowe:

Cele strategiczne w **obszarze kształcenia** to:

- Umiejdzynarodowienie kształcenia;
- Poprawa jakości kształcenia;
- Poprawa warunków studiowania.

Cele strategiczne w **obszarze badań naukowych** to:

- Poprawa jakości badań naukowych;
- Zwiększenie przychodów z działalności badawczej;
- Umiejdzynarodowienie badań.

W **obszarze relacji z otoczeniem** proponujemy następujące cele strategiczne:

- Budowanie trwałych więzi pomiędzy UMCS a otoczeniem;
- Budowa pozytywnego wizerunku UMCS;
- Wykorzystanie potencjału gospodarczego regionu w działalności UMCS.

W **perspektywie procesów wewnętrznych** cele strategiczne UMCS to:

- Poprawa procesów wsparcia podstawowej działalności UMCS;
- Stabilizacja sytuacji finansowej UMCS;
- Poprawa zarządzania strategicznego uczelnią.

W **perspektywie rozwoju** wyróżniono następujące cele strategiczne:

- Rozwój kapitału ludzkiego;
- Poprawa zarządzania majątkiem uczelni;
- Zacieśnienie współpracy z uczelniami z Lublina.

A. OTWARTOŚĆ – nawiązanie do budowania kontaktów zewnętrznych Uczelni (międzynarodowych i regionalnych); w tak szeroko zdefiniowanym celu mieści się również organizacja i współorganizacja wydarzeń kulturalnych, sportowych czy

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

biznesowych istotnych dla tworzenia wizerunku uczelni jako kreatywnej i otwartej;

- B. PRZYJAZNOŚĆ** – zawiera w sobie działania zmierzające do poprawy komfortu studiowania na uczelni, większej dbałości o kulturę przestrzeni czy szerszego udziału studentów/-ek w zarządzaniu UMCS (partycypacja); w tym obszarze znajdują się również działania związane z poprawą infrastruktury technicznej na uczelni;
- C. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ** – ma na celu wzmocnienie aspektów gospodarczych Uczelni; wyznacza kierunki rozwoju UMCS, opierając się na tzw. multispecjalizacji; chodzi o otwieranie kierunków w odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku pracy.
- D. AKADEMICKOŚĆ** – wykorzystuje obecność uczelni do wzmocnienia kreatywności i innowacyjności; realizowane przedsięwzięcia mają na celu umiędzynarodowienie uczelni, w tym poprzez pozyskiwanie studentów/-ek zagranicznych; prowadzące do wzmocnienia pozycji Uczelni jako międzynarodowego ośrodka naukowego; budujący relacje środowiska akademickiego z biznesem, samorządem i partnerami społecznymi.

Jakość kształcenia jest, obok działalności naukowej, kluczowym elementem naszego działania i wyraża się w przyjętej misji i wizji UMCS. Celem głównym polityki jakości kształcenia jest zapewnienie edukacji na najwyższym poziomie, tak aby absolwenci:

- posiadali wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne na najwyższym poziomie;
- byli przygotowani do wyzwań współczesnego świata oraz potrzeb i oczekiwań rynku pracy.

Projakościowa działalność UMCS obejmuje:

- zapewnianie spójności realizowanych na prowadzonych kierunkach programów kształcenia z Krajowymi Ramami Kwalifikacji;
- ciągłe doskonalenie programów kształcenia;
- poszerzanie/aktualizacja oferty edukacyjnej zgodnie z potrzebami rynku pracy;
- zapewnianie wysokiego poziomu merytorycznego i dydaktycznego kadry akademickiej;
- promowanie rozwoju kadry naukowej;
- rozwój współpracy międzynarodowej w zakresie badań naukowych oraz wyjazdów kadry i studentów/-ek do uczelni zagranicznych;
- monitorowanie i analizę procesu kształcenia, w tym weryfikację i walidację efektów kształcenia, ocenę jakości programów studiów, ocenę jakości metod i warunków

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

UMCS

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

prowadzenia zajęć;

- cykliczne badania jakości kształcenia wśród studentów/-ek z wykorzystaniem systemu ogólnouczelnianego;
- monitorowanie losów zawodowych absolwentów we współpracy z Biurem Karier;
- włączenie studentów/-ek i interesariuszy zewnętrznych w budowanie i ocenę jakości kształcenia;
- stałe modernizowanie infrastruktury dydaktycznej.

Za jakość kształcenia odpowiedzialni są wszyscy członkowie społeczności UMCS: władze, nauczyciele, pracownicy administracji, studenci i doktoranci oraz słuchacze studiów podyplomowych.

5.2 Wizja

UMCS działa na rzecz rozwoju społecznego, edukacyjnego, kulturalnego i biznesowego, wspierając wzajemną komunikację i dialog, wykorzystując przy tym własne kompetencje i dziedzictwo.

5.3 Misja

Misją Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie jest kształcenie na wysokim poziomie, dające absolwentom wiedzę i umiejętności niezbędne do rozpoczęcia pracy zawodowej lub kariery naukowej, prowadzenie badań wnoszących istotny wkład w rozwój nauki i gospodarki oraz wspieranie rozwoju Lublina i województwa lubelskiego poprzez prowadzoną działalność dydaktyczną, badawczą i kulturalną oraz promocję regionu w kraju i za granicą.

5.4 Cel strategiczny

Głównym celem strategii współpracy w ramach partnerstwa jest wypracowanie mechanizmów, które przyczynią się do podniesienia jakości praktycznego kształcenia przyszłych nauczycieli/ek. Dokument ten ma służyć skutecznej i efektywnej realizacji praktyk pedagogicznych na Uniwersytecie Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie po zakończeniu projektu „www.praktyki.wh.umcs – Przygotowanie realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS”

5.5 Cele operacyjne

a. stała współpraca partnerów przy opracowaniu/aktualizacji programów, regulaminów

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

---

praktyk pedagogicznych obowiązujących na Uczelni;

- b. obustronne wdrożenie wypracowanych w projekcie www.praktyki.wh– Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS rozwiązań/procedur dotyczących organizacji praktyk pedagogicznych.

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

6 MODEL WDRAŻANIA I INSTRUMENTY FINANSOWANIA REALIZACJI STRATEGII

6.1 Struktury instytucjonalne i organizacyjne

W organizowaniu współpracy decydującą rolę odgrywają UMCS i partnerzy - samorzady terytorialne. Mają one osobowość prawną i mogą występować jako podmioty zarówno prawa cywilnego, jak i publicznego. Mogą występować w formie grupowej i w ten sposób objąć zakresem współpracy znacznie większe terytorium. Mają prawo tworzyć związek międzykomunalny lub stowarzyszenie. We wszystkich tych konfiguracjach mogą podejmować także współpracę.¹

Najważniejszym elementem realizacji założeń Strategii jest współpraca samorządów terytorialnych z Uczelnią, które ze względu na formę prawną oraz instytucjonalne podstawy ich funkcjonowania działają na rzecz ustalenia ram współpracy oraz stanowią kluczowy punkt wyjścia do nawiązania kontaktów pomiędzy pozarządowymi podmiotami współpracy terytorialnej. Partnerzy w celu skutecznej realizacji założeń niniejszej Strategii będą opierały się na następujących zasadach:

- subsydiarności, która oznacza, iż jednostki samorządów terytorialnych działają w ramach powierzonego im ustawowo poziomu działalności, odrzucając system hierarchizacji;
- domniemania kompetencji, która oznacza w przypadku współpracy z partnerami wykorzystanie szans nawiązania współpracy w każdej możliwej dziedzinie, niezastrzeżonej dla innych organów władzy publicznej.

Obowiązki Uczelni

1. Zadaniem Uczelni jest realizacja praktyk pedagogicznych na podstawie programów i planów studiów zgodnych z zapisami przepisów prawa powszechnie obowiązującego w szczególności z:
  - a. ustawą z dnia 27 lipca 2005 roku: Prawo o szkolnictwie wyższym Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm
  - b. Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia

¹ M. Furmankiewicz: Funkcjonalno-przestrzenne sieci współpracy samorządów lokalnych. „Studia Regionalne i Lokalne” 2002, nr 1, s.10.

Prezydent Miasta Lublin
Krzysztof Żuk

Burmistrz Miasta Świdnik
Waldemar Jackson

Starosta Kraśnicki
Andrzej Maj

Starosta Lubartowski
Fryderyk Puła

